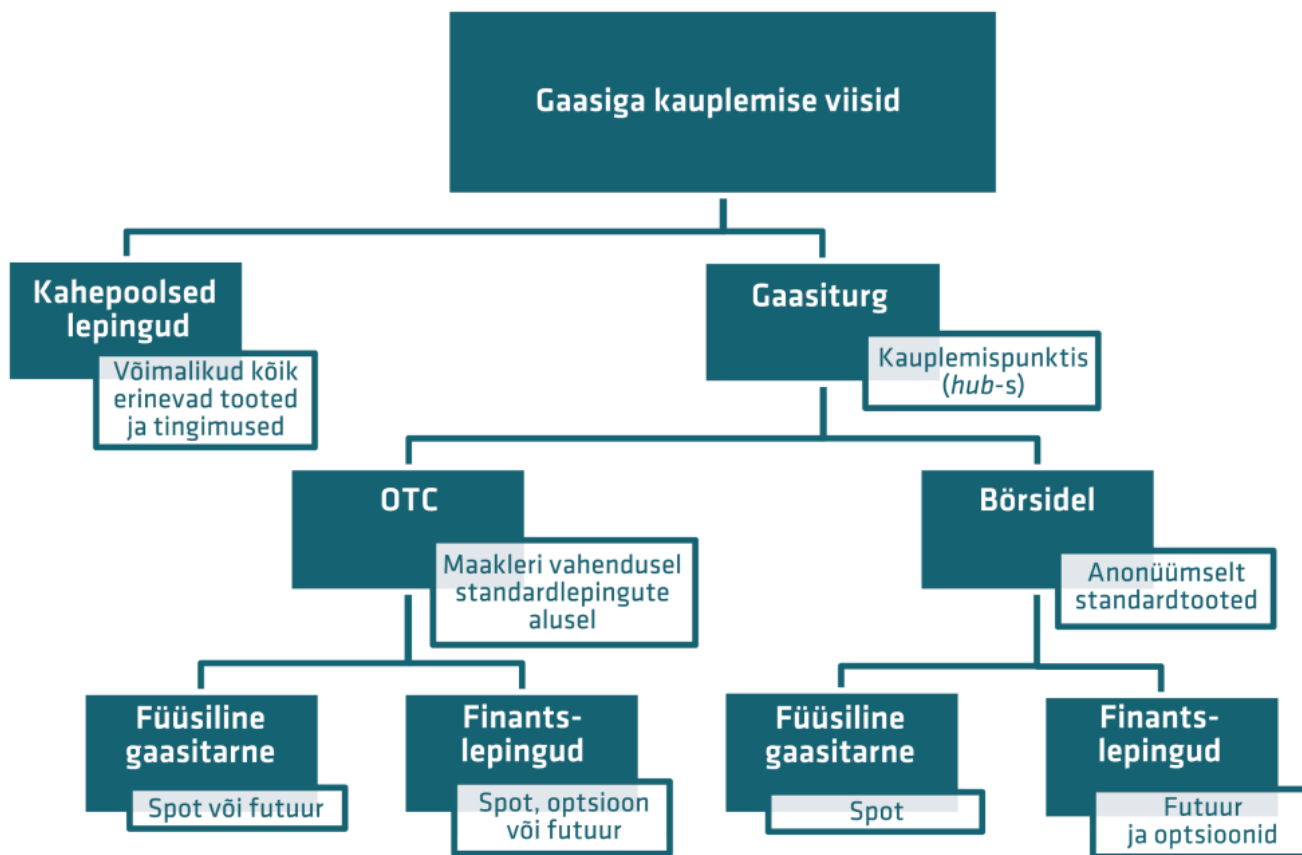

5.4. Gaasiga kauplemise viisid

Nagu peatükis 5.1. kirjutasime, kasutati Euroopas kuni 1990. aastate keskpaigani gaasi ostuks-müügiks vaid pikaajalisi kahepoolseid lepinguid. Maaklerid pakkusid füüsilise gaasiga kauplemise otselepinguid (OTC). Alles 2000. aastate alguses arenesid välja kauplemispunktid ehk hub-id. Hub-ides sai kaubelda maakleri vahendusel kahepoolset (OTC) kui ka börsidel. Samas säilis ka võimalus sõlmida kahepoolseid lepinguid ilma vahendajat kasutamata.

Kauplemist hub-des korraldasid süsteemihaldurid või nende volitatud turuoperaatorid, kelleks võib olla ka börs. Hub-ide loomisega lisandus turule läbipaistvust eelkõige kaubeldavate koguste osas, kuid paljud hub-id avaldasid ka tehingute keskmise hinna. Seejuures gaasibörsid mängivad gaasituru arengus olulist rolli pakkudes viite olulist funktsiooni: hindade arvutamist, hinna läbipaistvust, pakkumise ja hinna kujunemise paindlikkust, bilansiteenust, finantsriskide juhtimise võimalust finantslepingute kaudu. Joonisel 10 ja tabelil 4 on kujutatud erinevate kauplemisviiside võrdlus ja milliseid tooteid seal pakutakse. Järgnevalt vaatame igat kauplemisviisi eraldi.

Joonis 10 Gaasiga kauplemise viisid